

Turrian. *advers. Magdeburgenses*, lib. 1. cap. 22. Barbofa cum pluribus in collect. ad cap. 1. dist. 16. Ant. Augustin. *de emendat. Gratiani*, dialog. 6. num. 12. & *dialog. 20. num. 12.* qui diversimodè intelligunt Gelasium, & B. Isidor. in *dist. cap. 1. dist. 16.* dum Canones Apostolorum apocryphos asserunt; nam Senenf. & Barbofa aiunt, eos agere non de veris canonibus à beato Clemente editis, sed de aliis per hæreticos ementitis. Alii in quibus est Baro. & Spondanus, putant apocryphos dictos, quia in sacris, ac canonicis Scripturis non recententur. Sed hæc sententia displicet, nam Gelasius non agit hic de apocryphis hoc sensu, alioqui inter hagiographas deberent collocari. Alii tandem, ut Bellarmin. & nonnulli laudati à Barbofa num. 6. in *princip.* arbitrantur omnes Canones apocryphos cenferi quoniam permixti, ac connexi erant cum aliis adulterinis, & ab hæreticis commentis. Quoad numerum consule eosdem, & quidem nunc approbati videntur 84. canones, qui in Decreti sine leguntur.

Ad Num. 7.

68 De Eusebii historia obiter supra, cap. proxim. num. 144. Opera quæ Eusebius edidit, memorant Bellarm. *sec. 4. anno 326. vers. Eusebius Casareensis*, Possévin. *sup. tom. 1. eod. verb.* Baron. *anno 31.* & ibi Spondan. *num. 2. & alibi*, D. Hieron. *de Scriptor. Ecclesiast.* Sixt. Senenf. *lib. 4. vers. Euseb. Casarea.* Dicitur & Eusebius Pamphiliis, ab amico Pamphilo Martyre, inter quos maxima necessitudo intercessit, quo egregio nomine ille se decoravit. Spondan. in *Epitom. Baron. anno 308. n. 3.* Senenf. *ubi nuper.* Vixit sub tempora Constantini Magni, & Arianam in hæresim lapsus est, in qua usque ad ultimum vitæ spiritum protervus perlitit: quare ipsius memoriæ execrabilis est posteritati facta, etiam aliqui cum inter Sanctos peperam referant. E vita decessit anno 340. Christi, 4. Julii Pontificis, 4. Imperator. Constantini junioris, Constantii, & Constantis. Baron. *anno 340.* & ibi Spondan. *num. 12. & 13.* qui de Eusebio agit non semel in antecedentibus annis. Eusebium tamen alii tuentur, ac encomiis afficiunt, quos sequitur Senenf. *ubi nuper*, quibus D. Covar. inferius assentitur.

Ibi: Igitur ex Gelasii decreto legi poterit.

69 Si vera sunt, quæ ex Baronio proximè diximus, dicendum videtur, historiam Ecclesiasticam Eusebii legi non posse publice aut privatim, cum ille hæreticus fuerit, & liber iste errores Arii complectatur, propter quos & nimia Origenis præconia, apocryphus à Gelasio decernitur. Baron. *anno 439.* ubi Spondan. *num. 8.* Bellarm. *sup.* Nihilominus quicquid de authore sit, historiam privatim legi licet, quia etiam hæreticorum libri, maximè hæresim continentes, nullo modo legi permittantur secundum tradita supra, *num. 2. & 3.* hoc tamen non procedit cum per Ecclesiam intuitu publicæ utilitatis ex eorum lectione provenientis conceditur, ut legi queant, ut à nobis laudati Authores *d. n. 2.* observarunt. Hanc indulgentiam præstitit Gelasius dum antea inter hagiographa, id est legi permiffa, huiusmodi Eusebii historiam recenset. Unde immeritò Gelasius quasi sibi contrarius arguitur.

Ibi: Extant verò Eusebii Ecclesiastica Historia.

De numero librorum historia, quos Eusebius 70 græcè scripsit, & Ruffinus latinitate donavit, videndus Baron. *anno 410. n. 13.* ubi quod Ruffinus haud fideliter vertit, ac duos adjecit libros. Card. Bellarmin. *sup.* Possévin. & alii, quos dedimus *num. 68.* Eusebius Historiam Ecclesiasticam usque ad Licinium extinctam perduxit. Spondan. ex Baron. *anno 318. num. 4. & anno 325. num. 54.* cujus obitus contigit *anno 318.* Spondan. *eo anno, num. 2.* Ruffinus profectus est à tempore Nicæni Concilii, ab anno scilicet 325. ad mortem Theodosii, Spondan. *anno 410. num. 13.* nempe senioris, qui obiit anno 395. Spondan. ex Baron. *eo anno, num. 3.* Junior namque Theodosius post Eusebium interit anno 450. Spondan. *eo anno, num. 2. & 3.*

Ibi: Sic sanè licet suspectum Arriane hæreseos.

Vide Baron. Spondan. & alios, qui adducti sunt supra, *num. 68.*

Ad Num. 8.

Opuscula Tertulliani, sive Africana, decernuntur 71 apocrypha, de quibus Sixt. Senenf. in *Bibliotheca Sancta*, lib. 4. *verbo Tertullianus*, Bellarm. *sup. sec. 3. anno 303.* ubi ostendit qui libri sint cautè legendi Possévin. *tom. 3. verb. Tertullianus*, Azor. *Instit. Moral. part. 1. lib. 8. cap. 16. versic. Decimosexto quaritur*, Baron. *anno 216.* & ibi Spondan. *à num. 2. Barbofa sup. d. num. 27. vers. Opuscula Tertulliani*, Genebrard. in *Chron. lib. 2. pag. 358.*

Tertullianus prænomen habuit Quinti Septimii, 72 ex patre Centurione Proconsulari Carthagine natus, ac Sacerdotali dignitate insignitus, Senenf. *supra*, multa in lucem subtiliter elucubrata prodidit, sed errores haud paucos interjecit, unde D. Hieronymus aiebat: *Laudo hominis ingenium, damno hæreses*, ut refert Spondan. *anno 216. in fin.* ubi de erroribus eius plura præmittit, ac de ipsius vita *anno 197. num. 5. cum annis aliquibus seqq. usque ad 216.* Vixit sub Imperatore Severo, & Antonino Caracalla, ut ex Baronio, Spondano, & aliis constat.

Vers. Idem fermè iudicium.

Opuscula Lactantii Firmiani ex decreto Gelasii 73 sunt apocrypha, de quibus Cardin. Bellarmin. *sup. sec. 2. anno 290.* Baron. *anno 302.* ubi Spondan. *n. 8. 10.* Possévin. *tom. 2. verb. Lactantius*, Genebrard. in *Chron. lib. 3. pag. 415.*

Lactantius natione Afer, professione Orator, 74 Religione Christianus præceptorem habuit Arnobium, floruit sub Deciano, & ad Imperium Constantini jam grandævus pervenit. Crispum Cæsarem literis imbuit, sed summa egestate laboravit. Vide ultra proximè laudatos Senensem *lib. 4. verb. Arnobius*, Baron. *anno 315.* ubi Spondan. *num. 2. & 10.* Opera quæ literis consignavit, recenset Bellarminus, sed erroribus referta, qui in unum congesti habentur post illius scripta, quare digna sunt Gelasii censura, Spondan. *anno 302. num. 10.* admonet D. Covar. hos & alios libros similes, quos

quos Gelasius rejicit seu apocryphos, privatim legi posse, etsi non publice in Ecclesiis: sed quoad hoc standum erit iudici novissimo librorum prohibitorum, quem expurgatorium nuncupamus, ubi de singulis Authoribus disseritur, quales libri, & quomodo legi permittantur, & prohibeantur.

Vers. Opuscula Joviniani.

75 Jovinianus hæresiarcha pseudomonachus Mediolani fuit, sed monasticam deseruit vitam, plura sacrilega, & nefaria dogmata disperfit, foeminas, ac ignaros seducens: verum citò hæresis ejus extincta est, ipseque damnatus. Baron. *anno 382.* ubi Spondan. *num. 7.* Siricius namque Pontifex in eum damnationis tulit sententiam, iussitque per epistolam, ut Mediolani quoque, ubi semina pestiferæ doctrinæ jecerat damnaretur; quod D. Ambrosius ejus Ecclesiæ Antistes, inito Concilio executioni mandavit. Theodosius præterea Imperator decrevit, ut Jovinianus & socii, qui habitu monachali vagabantur, ab urbibus pelleantur, & ad desertam migrarent. Baron. *anno 390.* Spondan. *ibi, num. 7.* constatque ex epistola 2. Siricii ad Ambrosium, ac ex ea, quam misit Mediolanensis Synodus ad eundem Papam, quæ extant *tom. 1. epistol. Romanor. Pontif.* Tandem ab Imperatore Honorio in insulam relegatus inter luxuriosas epulas animam egit. Baron. *anno 412.* Spondan. *n. 5.* de quo Gennadius *de vir. illustrib. cap. 52. & 75.* Possévin. *tom. 2. verb. Jovinianus*, Jacob. Gualter. in *Chron. sec. 4. pag. 285. & pag. 308. cap. de Jovinianis*, Genebrard. in *Chron. lib. 3. pag. 422. vers. Jovinianus*, Theatrum vitæ humanæ *lit. H. pag. 22. vers. Joviniani*, Sabel. *lib. 8. sept. enn. & cap. penult. vers. Joviniani*, 24. *quæst. 3.*

Vers. Opuscula Montani.

76 Montanus hæresiarcha admodum Ecclesiæ perniciosus, per duas feminas à viris abducta pseudopphetissas Priscillam, & Maximillam hæresim propagavit. Fuit pluries in Conciliis damnatus, ac sicut Judas proditor, seipsum suspendio peremit, de quibus, & de erroribus Montanistarum, seu Cataphrygum adeundus, Baron. *anno 173. à num. 16.* & ibi Spondanus *num. 1. cum aliis*, Possévin. *tom. 1. verb. Montanus*, Gualter. *sup. sec. 2. pag. 175. & pag. 191. cap. de Montanistis*, ubi errores, Genebrard. *d. lib. 3. pag. 380. vers. Montanus*, Theatrum vitæ humanæ *lit. H. pag. 20. vers. Cataphryges*, ubi quod hic hæresiarcha erupit *anno 174. sub. M. Anton. Severo*, & latius *lit. P. pag. 696.* & alibi sæpe, de quo in *d. cap. penult. vers. Cataphrygis nomen.*

Vers. Omnia opuscula Fausti Manichæi.

77 De quo Possévin. in *Appar. sacro*, tom. 2. *verb. Faustus Manichæus*, Gualter. *sec. 4. pag. 359.* Valcarcer in *Epit. Jur. Canon. ad cap. Sancta*, col. 44. *vers. Opuscula Posthumani*, 15. *dist.* ubi Barbofa in *collect. num. 27. vers. Omnia opuscula Fausti Manichæi*, Theatrum vitæ humanæ *lit. A. pag. 186.* quò loci ridiculus Faustii error traditur; nam agriculturam summo prosequeretur odio, aienis agricolas, dum metunt ac carpunt fructus delinquere, cum eos vita sic privent: & *lit. C. pag. 611. fertur D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.*

Faustus sensisse, quod omnis arbor cultu digna erat propter S. Crucem, quem nefas esse putabat fructus ex arboribus decerpere.

Ad Num. 9.

Opuscula Clementis Alexandrini à Gelasio apocryphis junguntur, de quibus Bellarm. *sec. 3. verb. Clemens Alexandrinus*, Baron. *anno 196.* ubi Spondan. *num. 1. & 2.* Possévin. *tom. 1. verb. Clemens*, Sixt. Senenf. in *Biblioth. sancta*, lib. 4. *vers. Clemens prænomine*, Barbofa *d. num. 27. vers. Opuscula alterius Clementis*, Gualt. *sec. 3. pag. 212. Trithem. in catalog. Genebrard. in Chron. lib. 3. pag. 385. vers. Prima Christianorum*, ubi quod Alexandriae fuit prima Fidelium schola. Theatrum vitæ humanæ *lit. T. pag. 109. & 118.*

Titus Flavius Clemens Athenis natus, sed propter diuturnam Alexandriae habitationem Alexandrinus cognomine, egregius quidem vir eruditio-ne, ac sacris literis non vulgariter insignitus, Pantænium præclarum habuit præceptorem, & Origenem aliosque non penitendos auditores: multa apprimè elaboravit, sed erroribus deturpata leguntur, quos aut hæretici Arriani inferuere, aut ipse morte humano per errore intexit, ut inquit Bellarminus. Hæc apud prælaudatos, maxime apud Baron. & Spondan.

Ibi: Scribit siquidem D. Petrus.

D. Petrus *epist. 1. cap. 3. vers. 19.* sic ait: *In quo, id est spiritu, & his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicavit, qui increduli fuerant aliquando.* Quotquot sacri Interpretes in hunc locum inciderunt, haud parum in ejus enodatione ingenia defatigarunt, quem totius novi Testamenti locis difficiliorem dixit Arias Montanus, ac Lorin. *sup.* cum in principio difficillimum prædicat, quem fusè commentariis illustrat, nec non Cornel. à Lapide *ibidem*, Turrian. *lib. 4. pro epistol. Pontif. cap. 14. P. Suar. de vita Christi, disp. 43. sect. 3. à vers. Nihilominus*, apud quos plures extant sententiæ, ex quibus illa omnino ab omnibus rejicitur ut erronea, quæ docet Christum per prædicationem ex damnatis animas eruisse, quam damnant Suar. *d. vers. Nihilominus, cum seq. Cornel. à Lapide vers. Verum hic*, Lorin. *vers. Secundum*, ex regula generali, quod inferno nulla est redemptio, & aliis fundamentis, quæ Suar. expendit *ibidem.* Alia est opinio Turriani, quam probabilem asserit Cornelius *vers. Tertio noster Turrianus*, cui videtur Christum prædicasse animabus existentibus in Purgatorio, quæ aliquando fuerant incredulæ, ipsaque libertate donasse. Sed hoc displicet Cornelio. Suar. & aliis. Tertia communis pariter ac probabilis interpretatio est, quod Christus damnatis quidem prædicavit, non ad eorum salutem, aut levamen, imò ad pudorem, & confusionem eorum, qui increduli fuerant. Ita sentit, ac probat Lorin. *ubi sup.* Ultima, & quæ etiam communiter amplectitur, ac videtur probabilior, ait Christum ad locum damnatorum minime ad prædicandum venisse, sed ad finem Abrahamæ, ubi exprobravit, & arguit incredulitatem illorum, qui aliquando non crediderunt, licet postea viventes resipuerint, ita ut in statu gratiæ decedentes Sanctorum Patrum consortio adduci meruerunt. Hanc tuentur P. Suar. *sup. vers. Melius ergo*, Cornel. à Lapide *vers. Quarto, & magis propriè*: cui suffragatur proprietatis verbi *Carceris*, quo utitur B. Petrus, quia significat locum ad custodiendos

dos homines, ne inde exeant. spe libertatis non sublata, non ad pœnas infligendas, l. *Aut damnatum* 8. §. *Solent*, ff. de pœn. ut præter Juris Interpretes ibi observant Cornucop. de lingua Latina, col. 142. num. 20. Lexic. Calvin. verb. *Carcer*. Capelin. eodem verbo. Gehenna verò destinata est ad cruciandos in æternum peccatores. Cum ergo dicatur Christus prædicasse iis, qui in carcere erant, accipi proprie debet de detentis in Lybbo, non de damnatis; illi enim tormenta non sustinebant, sed ad tempus custodiebantur ibi, quod proprium carceratorum est. Nec mirum habeatur, quod Christus electos suos de incredulitate argueret; nam similiter paulò post erga discipulos se gessit, Marc. cap. 16. vers. 14. ibi: *Et exprobravit* (scilicet Christus) *incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt.* Hæc de intellectu loci perdifficilis sacri eloquii: de aliis, quæ D. Covar. subjicit, præfati disserunt Interpretes, ex quibus P. Suar. vers. *Nihilominus*, inquit lapsus fuisse Clementem Alexandrinum, dum primam interpretationem tenuit, quam inter hæreses, hæreses 79. D. Augustinum recensuisse testatur.

Ibi: *Fidem autem explicitam esse ad salutem necessariam.*

80 Quid sit fides explicita, & implicita, & qualis quondam ante Christi adventum fuerit ad salutem necessaria, & qualis nunc desideretur, fuse tradunt P. Suar. de fide, disp. 12. de necessit. fid. sect. 3. & 4. Hurtad. eod. tract. disp. 44. sect. 1. à princip. Thom. Sanch. in Decalog. lib. 2. cap. 2. & 3. Bonacina in 1. præcep. Decalog. disp. 3. q. 2. punct. 2. Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 1. dub. 2. & 3.

Ibi: *Floruit autem Damascenus.*

81 B. Joannem Damascenum ad annos Christi 750. floruisse, ut D. Covar. asseverat, constat ex Baron. anno 727. à num. 18. anno 728. num. 6. cum seqq. anno 730. num. 3. & Spondan. in ejus Epitome, Gualter. in Chronog. sec. 8. pag. 564. Trithem. in Catalog. Genebrard. in Chron. lib. 3. pag. 506. vers. *Joannes Damascenus*, Card. Bellarm. de Script. Eccles. sec. 8. anno 731. verb. *S. Joannes Damascenus*, Theatrum vitæ humanæ lit. M, pag. 380. & alibi sæpe. Licet autem mentio fiat S. Joannis Damasceni ad annum 730. diu vixit, & ita ad 750. pervenire potuit; nam Bellarminus ait, ipsum supervivisse Imperatori Leoni Isauro, multaque postea pertulisse propter Fidem ab Imperatore Constantino Copronymo, ibique observat idem Cardinalis longè à veritate deviare, qui sentiunt Damascenum ad tempora Theodosii senioris spectare. Sed Genebrard. sup. monet duos extitisse Damascenos ex Trithemio in Catalog. quod ille ut falsum ab omnibus communiter rejici testatur. Damasceni temporibus præfuit Ecclesiæ Gregorius II. Bellarm. & alii nuper dati.

Verf. *Julius verò Africanus.*

82 De quo Baron. anno 222. ubi Spondan. num. 4. Bellarm. sec. 3. verb. *Julius Africanus*, Onuphr. in Chronic. anno 251. Genebrard. sup. pag. 392. vers. *Julius Africanus*, Gualter. sec. 3. pag. 218. vers. *Jul. African.* Senens. in Bibliotheca Sancta, lib. 4. vers. *Julius Africanus.*

Scriptis libros de temporibus ab orbe condito ad Macrinum Imperatorem, & M. Antonium Hellogabalum, quorum temporibus floruit: sed jam non extant, solumque habetur tom. 2. operum *Origenis*, epistola, quam ad eum de Susannæ historia misit Africanus. Bellarm. sup. Exaravit Græco sermone opera prædicta. Senens. sup. De legatione qua functus est ipse, consule Baron. & Spondan. fuit alter Julius Africanus junior, professione Orator, cujus meminit Quintilian. lib. 10. Instit. Orator. cap. 2. ad fin. Gualter. ubi proximè.

Ad Num. 10.

Verosimiliter D. Covar. pro *Tatii Cypriani*, substituit *Tatiani*; neque enim ex omnibus, quos legerim, aliquis mentionem de Tatio Cypriano facit, ac de Tatiano hæretico sic, ut Card. Baron. anno 174. ubi Spondan. n. 1. cum seqq. Bellarm. sec. 2. anno 170. verb. *Tatianus Sixt.* Senens. lib. 4. verb. *Tatianus*, Gualter. sec. 2. pag. 177. & 193. Theatrum vitæ humanæ lit. H, pag. 20. & lit. S, pag. 448. Genebrard. lib. 2. pag. 358. cap. penult. vers. *Tatiani*, 24. q. 3.

Tatianus natione Syrus ex Philosopho Platónico Christianus effectus, quondam maximè in Ecclesia floruit doctrinâ B. Justini Philosophi & Martyris imbutus: plura egregie elucubravit, & dum præceptor vixit, ac Romæ, ubi magistrum laudabiliter egit, Religionem Catholicam tenuit: ac postea in Orientem profectus falsa dogmata seminavit Antiochiæ & in Cilicia ac Pisidia, factusque est hæresiarcha, à quo hæretici *Tatianistæ*, seu *Encratitæ*, idest, qui se continentibus dicunt dicti sunt. Ita Baron. & Spondan. Gualter. & alii proximè adducti, apud quos de Tatiani scriptis & erroribus. Hæresis ejus directa est anno 174. Christi, 8. Aniceti Pontificis, 12. M. Aurelii Imperatoris secundum Baronium, qui Eusebium laudat. Hic observandum est, quod opera Tatiani, quæ Catholicis scripsit, legi non poterunt, etsi nihil erroris contineant, quia hæretici sunt, in cuius pœnam stabilitum est, ne hujusmodi libri legantur, maximè si de rebus ad Fidem spectantibus in illis disseratur; nam & in editis ante hæresim eadem ista prohibitionis ratio reperitur. Vide supra, num. 2. cum seqq.

Verf. *Opuscula Arnobii apocrypha.*

De Arnobio disserit Baron. Annal. Eccles. anno 84. 302. à num. 64. ubi Spondan. num. 9. Bellarm. sec. 3. verb. *Arnobius*, anno 285. Sixt. Senens. lib. 4. verb. *Arnobius* Gualter. sec. 4. pag. 274. Genebr. sup. lib. 3. pag. 406. vers. *Jacobus cognomento*. Ado in Chron. in Diocletiano, Onuphr. anno 298. Theatrum vitæ humanæ lit. D, pag. 120. & 220. lit. E, pag. 80. & lit. T, pag. 120. Possevin. in Appar. sacro, verb. *Arnobius*, tom. 1.

Arnobius antequam Catholicæ Religionis per Baptismum nomen daret, septem edidit libros contra Gentes, quibus contumelias ab Ethnicis illatas fidelibus repulit. Alia eidem tribuuntur, quæ alterius Arnobii junioris sunt, de quo Bellarm. sec. 5. anno 460. verb. *Arnobius junior*, Gualter. sec. 5. pag. 368. Hæc apud Baron. Spondan. Senens. Bellarm. & alios jam laudatos, qui notant Arnobii discipulum fuisse Lactantium Firmianum.

Ibi:

Ibi: *Qua verò ratione.*

Cum Arnobius nondum plene rerum Christianarum cognitione instructus scriberet, Opus ejus nævis aliquibus respersum apparuit. Spondan. sup. qua ratione inter apocrypha à Gelasio recensetur,

Verf. *Opuscula Tyconii apocrypha.*

85 De quo Baron. anno 368. ubi Spondan. num. 4. & anno 394. num. 8. Senens. lib. 4. verb. *Tyconius*, Possevin. tom. 3. verb. *Tyconius*, Salian. Annal. Eccles. tom. 3. anno mundi 3058. n. 15.

Edidit Tyconius natione Afer, professione Donatista, egregium volumen isagogicum, seu regularum, quo septem regulas, sive claves præstitit ad aperiendam, & investigandam occultam Scripturarum intelligentiam: exaravit itidem in Apocalypsim commentata, quæ Donatistarum erroribus commiscuit. Senens. & alii ubi sup. Quo ad tempus quo floruit, consentit Baronius, & cæteri assentiuntur.

Verf. *Cassianus verò Presbyter apud Gallos.*

86 Joannis Cassiani opuscula nunciantur apocrypha, de quo Baron. anno 404. num. 78. & 79. anno 433. à num. 25. ubi Spondan. Bellarm. sec. 5. anno 440. verb. *Joannes Cassianus*, Genebrard. d. lib. 3. pag. 436. vers. *Cassianus*. Ado Viennensis in Chron. Sigebert. anno 427. Senens. sup. verb. *Joannes Cassian.* Gualter. sec. 5. pag. 360. vers. *Joan. Cassian.* Barbofa sup. vers. *Opuscula Cassiani*, Possevin. tom. 2. verb. *Joan. Cassian.*

Fuit Cassianus B. Chrysostomi discipulus: monasticam vitam in Ægypto professus est, sed in Pelagianam hæresim incidit. Spondan. anno 430. num. 11. Gualter. sup. ejus scripta recenset Bellarminus, qui testatur omnia hodie extare, ac legi permitti, excepta collatione Patrum decima tertia, & aliis paucis, quæ in editione Romana adnotantur. Quoad tempora quibus vixit, subscribunt sententiæ D. Covar. qui proximè citantur, & sub Theodosio juniore, & Valentiniano obiisse ait Bellarm.

Verf. *Opuscula Pictaviensis Victoris.*

87 Victorinus Pictaviensis communiter vocitatur, ut videre est apud Authores illicò recensendos: claruit sub Valeriano & Galieno Imper. ad annos 270. passus est sub Diocletiano anno 303. explanationes ad plures libros novi, ac veteris Testamenti elaboravit quæ ob defectum eloquentiæ & eruditionis D. Hieronymo displicuerunt; nam in epist. ad Paulin. inquit: *Inchyto Victorinus martyrio coronatus, quod intelligit, eloqui non potest.* Rursus ad Magnum Oratorem ita scribit: *Victorino Martyri licet in libris suis desit eruditio, non tamen desit eruditionis voluntas.* Consule Senens. d. lib. 4. verb. *Victorinus*, Bellarm. sec. 3. verb. *Victor*, anno 270. Baron. anno 303. ubi Spondan. num. 8. Idem Baron. in martyrolog. die 2. Novembr. Gualter. sec. 3. pag. 224. Canis. in tab. Chronog. Barbof. vers. *Victorini Pictaviensis*, Possevin. sup. verb. *Victorin.* tom. 3. Cur autem Vi-

ctorini opera apocryphis annumerentur à Gelasio, licet non omninò compertum sit, fertur tamen diverforum hæreticorum sententiis illis infestas esse, maximè commentario super Apocalypsim, ubi errorem Chiliaitarum amplexus est, teste D. Hieronymo in epistola præfixa commentario, & de Scriptor. Eccles. in Papia. At Bellarminus asseverat, in hoc commentario, quod nunc existit, non reperiri eum errorem, imò potius contra illum aperte pugnari. Claudii Martii Victorini poemata leguntur in Bibliotheca sacra, tom. 8. pag. 314. & 427.

Verf. *Opuscula Faustini Reginensis.*

Vulgò dicitur Faustus Reginensis, à Regio urbe 88 Galliæ, ubi Episcopali functus est dignitate, & ita in emendatis codicibus legitur apud Gratianum: opera aliqua de rebus sacris literarum monumentis consignavit, sed erroribus infecta, imò ipse Pelagianus à non paucis existimatur, etsi alii dissentiant. Vide Bellarm. sec. 5. anno 480. verb. *Faustus Reginensis*, Baron. anno 520. num. 11. 13. 14. ubi Spondan. tom. 2. Gualter. sec. 6. pag. 478. Possevin. in Appar. sacro, tom. 1. verb. *Faustus Reginensis*, Barbofa sup. in collect. ad cap. sancta, n. 27. vers. *Opuscula Faustini Reginensis*, 15. dist. Ado Viennensis anno 492. Floruit ad ann. 490.

Ad Num. 11.

Series epistolæ Jesu ad Abagarum Regem, & ejus quam prius Abagarus ad Christum misit, 89 fiat apud Baron. Annal. Eccles. tom. 1. anno Christi 31. num. 58. Sixt. Senens. in Bibliotheca Sancta, lib. 2. vers. *Jesu Christi respondentis*, quæ sic habent.

Abgarus Uchania filius Toparcha: Jesu Salvatori bono, qui apparuit locis Hierosolymorum, S.

“Auditum mihi est de te, & de sanitatibus, quas facis, quod sine medicamentis, aut herbis fiant ista per te, & quod verbo tantum cæcos facis videre, & claudos ambulare, & leprofos mundas, & immundos spiritus ac dæmones ejicis, & eos qui longis ægrotudinibus afflictantur, curas & sanas, mortuos quoque suscitatis: quibus omnibus auditis de te, statui in animo meo unum esse è duobus, aut quia tu sis Deus, & descenderis de cælo, ut hæc facias: aut quod Filius Dei sis, qui hæc facis, propterea ergo scribens rogaverim te, ut digneris usque ad me fatigari, & ægrotudinem meam, qua jam diu laboro; nam & illud comperi, quod Judæi murmurant adversum te, & volunt tibi insidiari, est autem civitas mihi parva quidem, sed honesta, quæ sufficiat utriusque.

Jesus Nazaranus Abgaro Toparcha.

“Beatus es, quia credidisti in me, cum ipse non videris. Scriptum est enim de me: Quia hi qui me vident, non credent in me, & qui non vident me, ipsi credent, & vivent. De eo autem quod scripsisti mihi, ut veniam ad te, oportet me omnia, propter quæ missus sum, hic ex-